

Аннотация

Проведен анализ структурных изменений планировочной организации пригородных сельских поселений, определено влияние этих трансформаций на перепрофилирование и формирование их функциональной специализации.

Ключевые слова: структурные изменения, пригородные сельские поселения, планировочная организация, пригородная зона, функциональная специализация.

Annotation

The analysis of structural changes of planning organization of suburban rural towns was conducted, influence of these transformations on reshaping and formation of its functional specialization was defined.

Content words: structural changes, suburban rural towns, planning organization, suburban zone, functional specialization.

УДК 711.47:346

М.М. Кушніренко

кандидат архітектури,

професор кафедри містобудування КНУБіА,

В.О. Яценко

доцент КНУБіА,

Ю.В. Козлова

аспірантка кафедри містобудування

КНУБіА

**ЗАКОНОДАВЧО-ПРАВОВА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ
ІНТЕГРАЦІЙНИХ СТРУКТУР НАУКИ, ОСВІТИ І НАУКОЄМНОГО
ВИРОБНИЦТВА**

Анотація: у статті проаналізовано законодавчі і нормативно-правові документи, що порушують питання інноваційної національної системи у якісно новому ключі трьох пріоритетних напрямків: (науки ↔ освіти → наукоємного виробництва) тобто процесу безперервної інтеграції.

Ключові слова: наука, освіта, наукоємне виробництво, інтеграція.

I. Вступ. Постановка проблеми.

Вдаючись до написання цієї статті ненароком помічаєш, абсолютну перенасиченість багатоскладною лексикою, перевантаженість інформацією, постійним введенням нової термінології стосовно процесів інтеграції, пере написанням вже написаного.

Одним словом переливанням з пустого в порожнє. Зміна внутрішніх цінностей веде до зміни людини та пріоритетів держави. Новий час нам диктує нове – «інформаційне» суспільство, головними ресурсами якого є творчий, інтелектуальний потенціал людини і створювані нею високі технології. Для успішного державного розвитку в сформованих соціально-економічних умовах стала необхідна реалізація безперервного циклу: *освіта ↔ наука → наукоємне виробництво*.

Не в змозі «розумно керувати» у своїй державі ми намагаємось приміряти досвід європейських країн. А досвід розвинених країн світу нам тільки підтверджує той факт, що ключова роль у забезпеченні умов інноваційного розвитку, формуванні національної інноваційної системи належать саме державі, яка встановлює стратегічні цілі, забезпечує ресурсну підтримку, зокрема законодавче поле, бюджетне фінансування, податкове стимулювання, кредитування тощо.

Планування наукових міст і територій тепер не розуміється лише як процес їхньої просторової організації, а як широкомасштабна сфера комплексного управління їхнім розвитком, яка торкається державної політики. В цьому напрямі треба очікувати появу нових ідей та розробку концептуальних положень, які впливатимуть на майбутню містобудівну діяльність. [1]

II. Аналіз дослідження даної проблеми.

Питання, як двосторонньої (науки з освітою), так і тристоронньої (науки і освіти з виробництвом) інтеграції висвітлені в численних публікаціях зарубіжних та вітчизняних науковців, які розглядають якість освіти в кількох аспектах: управлінському, соціально-філософському, освітньому, педагогічному та інших. [2]

Зокрема, **Ю.М.Білоконь**[1] розкриває особливості організації містобудівного проектування в нових соціально-економічних умовах, проблеми інтеграції науково-проектної та освітньої діяльності в межах містобудівної галузі;

Л. Гохберг, Г.Китова, Т.Кузнецова [2] розкриває стратегію інтеграційних процесів у сфері науки і освіти; **І. Ю. Підоричева** [3] розглядає законодавче забезпечення інтеграційних процесів науки, освіти й виробництва в Україні.

III. Мета цієї статті:

- розглянути та проаналізувати законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють інтеграційні процеси у державі;
- визначити основні недоліки у формуванні національної інноваційної системи;

IV. Актуальність теми:

В основу актуальності даної статті покладений досить обмежений і не чіткий у своєму розумінні аналіз проблематики, який полягає у практичній відсутності спеціальної нормативно-правової бази та необхідної методичної літератури, що має бути першочергово покладений в основу створення наукових міст задля регулювання чіткого інтеграційного процесу з середини, а саме: науки ↔ освіти → наукоємного виробництва.

V. Викладення основного матеріалу:

Нагальна необхідність розвитку та державної підтримки *інтеграційних структур* у сфері науки ↔ освіти ↔ виробництва була визнана порівняно нещодавно.

На сьогоднішній день існує декілька окремих напрямків та складових моделі економічного розвитку українських наукових інтеграційних структур:

1. Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України, затвердженою Постановою ВРУ від 13 липня 1999 року[13];

2. Стратегія економічного та соціального розвитку України "Шляхом європейської інтеграції" на 2004-2015 роки, затвердженою Указом Президента України від 28 квітня 2004 року[14].

3. В результаті на початку 2010 р. був прийнятий закон "Про внесення змін в окремі законодавчі акти України з питань інтеграції освіти і науки" на засіданні Кабінету Міністрів України та розглянуто положення "Про дослідницький університет" від 17 лютого 2010 року N 163, на основі якого пропонується внести зміни до діючого закону та щодо надання статусу і критеріїв **дослідницького університету, таким університетам:**

- *Національний технічний університет України Київський політехнічний інститут;*
- *Національний університет біоресурсів та природокористування;*
- *Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут";*
- *Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;*
- *Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана;*
- *Національний авіаційний університет.*

Це Положення визначає порядок надання національному університету статусу дослідницького (підтвердження або позбавлення такого статусу), основні засади його діяльності, особливості кадрового забезпечення, фінансування, матеріального забезпечення наукових і науково-педагогічних працівників, права та обов'язки дослідницького університету.

▪ *Дослідницький університет* - національний вищий навчальний заклад, який має вагомі наукові здобутки, провадить дослідницьку та інноваційну діяльність, забезпечує інтеграцію освіти та науки з виробництвом, бере участь у реалізації міжнародних проектів і програм.

Статус надається зазначеним закладам з метою:

- підвищення ролі університету як центру освіти і науки;
- підготовки висококваліфікованих наукових і науково-педагогічних кадрів, упровадження в практику наукових досягнень,
- технічних і технологічних розробок, реалізації разом з іншими вищими навчальними закладами та науковими установами спільних програм за пріоритетними напрямками фундаментальних і прикладних наукових досліджень для розв'язання важливих соціально-економічних завдань у різних галузях економіки [12].

Висновок: *звісно, можливості використання в нашій країні сучасних форм та механізмів інтеграції науки і освіти визначаються вектором соціально-економічних перетворень, який, формує потреби держави, суспільства, економіки в нових науково-освітніх моделях. При цьому для реалізації сучасних, складніших моделей інтеграції і адекватних їм фінансово-економічних механізмів потрібні істотне коригування норм законодавства, а також підтримка інтеграційних процесів у створенні наукових міст з боку держави, значимість, створення яких неодноразово доводилась.*

Приведемо короткий огляд нормативних документів, пов'язаних з темою данної роботи:

ЗАКОНИ УКРАЇНИ:

1. "Закон про наукову і науково-технічну діяльність" (Стаття 31. Цілі та напрями державної політики в науковій і науково-технічній діяльності), виділяючи лише найпріоритетніші напрямки, держава забезпечує:

- соціально-економічні, організаційні, правові умови для формування та ефективного використання наукового та науково-технічного потенціалу;
- створення сучасної інфраструктури науки і системи інформаційного забезпечення наукової і науково-технічної діяльності, інтеграцію освіти, науки і виробництва;

- підготовку, підвищення кваліфікації і перепідготовку наукових кадрів;
- фінансування та матеріальне забезпечення фундаментальних досліджень;
- підтримку пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, державних цільових наукових і науково-технічних програм та концентрацію ресурсів для їх реалізації;
- встановлення взаємовигідних зв'язків з іншими державами для інтеграції вітчизняної та світової науки. [4]

Висновок: *не згадується правовий статус інтеграційних структур, не має чіткого механізму, порядку їх створення та функціонування, відсутні заходи державної підтримки процесу інтеграції.* [3]

2. "Про інноваційну діяльність" (Розділ II. Стаття 7. Державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом), основні:

- визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;
- формування і реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм;
- створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;
- захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності;
- фінансової підтримки виконання інноваційних проектів;
- стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів;
- підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури. [5]

Висновок: *Всупереч вимогам статті 87 Бюджетного кодексу України та законодавства України щодо фінансування інноваційної діяльності у 2000-2003 роках та у 2005 році у Державному бюджеті України кошти на фінансову підтримку інноваційної діяльності не були передбачені. Хоча, ще від 15 червня 2000 р. N 979 КМУ було затверджено постанову, що стосується "Питання Державної інноваційної фінансово-кредитної установи", стисло:*

- фінансування інноваційних та інвестиційних проектів і програм, підтриманих Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів державного бюджету відповідно до пріоритетів інноваційного та інвестиційного розвитку національної економіки; *Абзац п'ятий*

пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 55 від 04.02.2009. [15]

3. "Про освіту" (Розділ I. Стаття 6. Основні принципи освіти), пріоритетні:

- інтеграція з наукою і виробництвом;
- безперервність і різноманітність освіти;
(Стаття 8. Навчально-виховний процес і громадсько-політична діяльність у навчальних закладах), деякі:
- органи громадського самоврядування в освіті вносять пропозиції щодо формування державної політики в галузі освіти, вирішують у межах своїх повноважень питання навчально-виховної, науково-дослідної, методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності навчальних закладів.
(Стаття 48. п.2. Заклади післядипломної освіти), деякі:
- заклади післядипломної освіти можуть працювати заочною, вечірньою, заочною формами навчання, мати філіали і вести науково-дослідну роботу.
(Стаття 51. Права вихованців, учнів, студентів, курсантів, слухачів, стажистів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів), пріоритетні:
- участь у науково-дослідній, дослідно-конструкторській та інших видах наукової діяльності, конференціях, олімпіадах, виставках, конкурсах;
- особисту або через своїх представників участь у громадському самоврядуванні, в обговоренні, вирішенні питань удосконалення навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи. [6]

Висновок: сума декларативно визначенні питання інтеграції. [3]

4. "Про вищу освіту" (Розділ I. Стаття 3. Державна політика у галузі вищої освіти), основні:

- інтеграції системи вищої освіти України у світову систему вищої освіти при збереженні і розвитку досягнень та традицій української вищої школи;
(Стаття 23. Правовий статус вищого навчального закладу), пріоритетні:
- Вищий навчальний заклад згідно із законом може виступати засновником (співзасновником) інших юридичних осіб, що здійснюють свою діяльність відповідно до напрямів навчально-науково-виробничої діяльності вищого навчального закладу.

- Акредитовані вищі навчальні заклади у встановленому порядку можуть створювати навчальні та навчально наукововиробничі комплекси, які є добровільними об'єднаннями. Всі учасники комплексу зберігають статус юридичних осіб. [7]

Висновок: *сумо декларативно визначенні питання інтеграції.*

5." Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків "(Розділ II. Стаття 3. Спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків), деякі:

- Державне сприяння інноваційній діяльності технологічних парків здійснюється шляхом державної фінансової підтримки та цільового субсидювання проектів технологічних парків. [8]

Висновок: *Зокрема, на розвиток діяльності інноваційних структур (технопарків, вільних економічних зон, технополісів, технологічних інкубаторів тощо) негативно вплинуло скасування пільг з оподаткування й митного регулювання інноваційної діяльності. Україна суттєво відстає від розвинутих країн за показниками експорту-імпорту технологій.*

6."Про інвестиційну діяльність" (Розділ 3. Стаття 12. Форми державного регулювання інвестиційної діяльності), деякі:

- Державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності і контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності. [9]

Висновок: *ступінь інноваційної активності підприємств, зумовленим насамперед відсутністю стратегії економічного розвитку країни і відповідної патентно-ліцензійної політики держави, а також необхідної нормативно-правової бази.*

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1." Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації " *Основними недоліками у формуванні національної інноваційної системи є (у даній статті приводиться дуже стислий огляд даного питання):*

- Відсутність стратегії переходу України до інноваційної моделі розвитку, неналежне використання методів наукового планування на всіх рівнях управління (системного аналізу, прогнозування, оптимізації, програмно-цільових методів управління тощо),

недостатній рівень інноваційної культури працівників органів державної влади.

- Недосконалість нормативно-правової бази регулювання інноваційної діяльності, поширення практики ігнорування законодавства або зупинення дії статей законів, які стосуються фінансування та стимулювання науково-технічної та інноваційної діяльності.
- Неefективність адміністративно-організаційної структури управління науково-технічною та інноваційною діяльністю.
- Недостатній рівень фінансового забезпечення реалізації державної науково-технічної та інноваційної політики.
- Неefективне використання наявних фінансових та інвестиційних ресурсів для реалізації державної науково-технічної та інноваційної політики.
- Невідповідність корпоративної структури, яка формується в Україні, вимогам інноваційного розвитку.
- Повільне формування в Україні сучасного і масштабного ринку інноваційної продукції, інфраструктури інноваційної діяльності. [10]

Висновок: Базове законодавство, необхідне для формування та розвитку в країні національної інноваційної системи, певною мірою вже створено, але його практичне застосування стримується недостатньою інфраструктурою, нерозвинутістю системи інноваційного менеджменту, захисту прав інтелектуальної власності. Вітчизняні винахідники і розробники не можуть реалізувати в Україні економічний потенціал багатьох своїх розробок.

2. "Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів". Основними проблемами у формуванні національної інноваційної системи є (у даній статті приводиться дуже стислий огляд даного питання):

- неузгодженість законодавства в інноваційній сфері насамперед з корпоративним, інвестиційним, податковим, соціальним законодавством, невідповідність норм підзаконних актів прогресивним нормам чинних законів, що не забезпечує практичне введення останніх у дію;
- непослідовність дій держави щодо підтримки суб'єктів інноваційної діяльності;

- значне зниження інноваційної активності підприємств та загальне погіршення інноваційної культури суспільства;
- неефективність механізмів правового захисту інтелектуальної власності;
- відсутність належної системи прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку;
- поширення при прийнятті законів про державний бюджет на поточний або наступний роки практики ігнорування чинних норм законодавства та призупинення дії статей законів, які стосуються фінансової підтримки інноваційної діяльності (у тому числі окремих положень законів України "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про інноваційну діяльність", "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" тощо).[11]

Висновок: *Таким чином, поточна ситуація в інноваційній сфері робить нагальною розробку такої державної політики, яка забезпечувала б розширене відтворення об'єктної бази інноваційної діяльності та незворотний вплив інновацій на прискорений економічний розвиток країни.*

VI. Висновки:

Незважаючи на національні відмінності, загальною рисою усіх без винятку національних *інтеграційних структур* є лідерство у забезпеченні трьох пріоритетів розвитку: *науки, освіти та наукоємного виробництва.*

Економіка України обтяжена інерцією попереднього екстенсивного розвитку. За оцінкою Світового економічного форуму, Україна посідає 77 місце за індексом конкурентоспроможного зростання або перспективної конкурентоспроможності серед 80 країн, щодо яких проводилися відповідні розрахунки. Разом з тим *інтегральний індекс інноваційності економіки, який визначений за десятибальною системою і розраховується на підставі оцінки чотирьох складових (освіти, інновацій, інформаційної інфраструктури та інституційної основи), становить в Україні 5,7.*

Низький ступінь інноваційної активності наукових міст, зумовлений у першу чергу порушенням основних зв'язків: науки ↔ освіти → наукоємного виробництва, що зумовлений насамперед відсутністю стратегії економічного розвитку країни і відповідної патентно-ліцензійної політики держави, а також необхідної нормативно-правової бази.

А недоліки у правозастосуванні законодавчої бази, призвели до суттєвих втрат державою науково-технічного потенціалу, зокрема

спеціальної наукової, проектно-конструкторської, проектно-дослідної документації під час приватизаційних процесів.

Бібліографічний список:

1. Ю.М.Білоконь Містобудування та архітектурна освіта//Досвід та перспективи розвитку міст України. Випуск 2004-6(7);
2. Л. Гохберг, Г.Китова, Т.Кузнецова Стратегия интеграционных процессов в сфере науки и образования // Вопросы экономики. Випуск 2004-7;
3. І.Ю. Підоричева Законодавче забезпечення інтеграційних процесів в Україні// Держава та регіони. Випуск 2009-3 (134);
4. Закон України "Закон про наукову і науково-технічну діяльність" від 13 грудня 1991 року, N 1977-ХІІ [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
5. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 4 липня 2004 року,N 40-ІV [Електронний ресурс].- Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
6. Закон України "Про освіту" від 23 травня 1991 року N 1060-ХІІ [Електронний ресурс].- Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
7. Закон України "Про вищу освіту" від 17 січня 2002 року N 2984-ІІІ [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
8. Закон України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" від 16 липня 1999 року N 991-ХІV [Електронний ресурс].- Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
9. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 року N 1560-ХІІ [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
10. Рекомендації "Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації " від 27 червня 2007 року N 1244-V [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
11. Рекомендації "Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів" 21 жовтня 2010 року N 2632-VІ [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
12. Постанова "Про дослідницький університет" від 17 лютого 2010 року [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
13. Концепція "Науково-технологічного та інноваційного розвитку України", затвердженою Постановою ВРУ від 13 липня 1999 року [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>];
14. Стратегія "Шляхом європейської інтеграції" на 2004-2015 роки, затвердженою Указом Президента України від 28 квітня 2004 року [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>].

15. Постанова "Питання Державної інноваційної фінансово-кредитної установи" від 11. 03. 2009 N 228 [Електронний ресурс].-Режим доступу:[<http://www.rada.gov.ua/>].

Аннотация

В статье проанализированы законодательные и нормативно-правовые документы, которые ставят вопрос о инновационной национальной системе в качественно новом ключе трех приоритетных направлений: (науки ↔ образования → наукоемного производства) процесса непрерывной интеграции.

Ключевые слова: наука, образование, наукоемкое производство, интеграция.

Annotation

The article analyzes the legislative and legal documents as a matter of national innovation systems in a qualitatively new three key priority areas (education, research and high-technology production) integration.

Key words: science, education, high-technology production, integration.

УДК 332.33:628.472.3:712.00

Т. О. Орлова

канд. тех. наук, Кримський Агротехнологічний Університет, м. Сімферополь

**ТИПОВЫЕ РЕШЕНИЯ ПО БИОЛОГИЧЕСКОЙ РЕКУЛЬТИВАЦИИ
ПОЛИГОНОВ ТВЕРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ**

Рассмотрены особенности восстановления территорий, нарушенных полигонами и свалками отходов. Предложены типовые решения по биологической рекультивации закрытых полигонов и свалок.

Ключевые слова: полигон ТБО, биологическая рекультивация, ландшафтная реконструкция.

Рекультивация территорий, подверженных влиянию полигонов твердых отходов или занятых ими, является достаточно сложной экологической и инженерно-технической задачей.

Самозаращение свалок и полигонов происходит, преимущественно, сорными травами, поэтому нельзя рассматривать процессы самозаращения как альтернативу биологической рекультивации, направленную на создание